

'Assetmanagement verbreedt de verantwoordelijkheid voor beheer'

Marika Kerstens

Hoogheemraadschap van Rijnland

Die voorliefde voor assetbeheer komt natuurlijk niet uit de lucht vallen. Kerstens werkte bij verschillende gemeenten in het beheer van de openbare ruimte. Als laatste zat ze bij de gemeente Waddinxveen, waar ze zich specialiseerde in assetmanagement. Zes jaar geleden maakte ze de overstap naar het Hoogheemraadschap van Rijnland – met zijn ruim 750 jaar, het oudste waterschap van Nederland. En tevens een groot werkgebied van zo'n 1100 vierkante kilometer in de provincies Noord- en Zuid-Holland. Daarbinnen vallen maar liefst 24 gemeenten - van Leiden, Gouda en Alphen aan den Rijn tot aan Haarlem. 'Er wonen niet alleen 1,3 miljoen mensen, maar je hebt hier ook belangrijke voorzieningen als luchthaven Schiphol', vertelt ze.

Hoe houden we de voeten droog? Niet alleen vandaag, maar ook over pakweg honderd jaar? Dat zijn belangrijke vragen waarover de waterschappen zich dagelijks buigen. Marika Kerstens werkt als assetregisseur bij het Hoogheemraadschap van Rijnland. Zij beheert onder meer duizenden kilometers watergangen en gemalen die essentieel zijn voor waterveiligheid en -kwaliteit. Bovendien zit ze namens de waterschappen in de Programma Adviesraad van CROW Essit. Da's niet voor niets, want ze hecht veel waarde aan samenwerking en wil graag haar kennis over assetmanagement delen.

Bescherming tegen overstromingen

Het is dus ook een economisch belangrijk gebied, vanwege alle bedrijven en infrastructuur. Of zoals Kerstens het zelf verwoordt: 'We beheren de infrastructuur zoals gemalen en waterkeringen en hebben ook te maken met de bescherming van een groot deel van Nederland tegen overstromingen. Dat maakt de rol van Rijnland en alle andere waterschappen uniek.' Over dat beheer vertelt ze graag tijdens de bijeenkomsten van CROW Essit. 'Zoals wij ook veel kunnen opsteken van andere organisaties. Binnen het netwerk leren we bijvoorbeeld hoe andere overheden hun processen hebben gestandaardiseerd of hoe ze datamanagement hebben ingericht.'

Een van de grote pluspunten van CROW Essit is de uitwisseling van praktische oplossingen, vindt Kerstens. Bijvoorbeeld op het gebied van risicogestuurd onderhoud en de ontwikkeling van strategische assetmanagementplannen. Dat laatste is een mooi bruggetje naar haar beginperiode bij Rijnland. Vanwege haar achtergrond in het beheer van de openbare ruimte en assetmanagement begon ze daar als tactisch adviseur. Juist de omvang van het werkgebied en de grootte van het areaal maakt het werk extra interessant, vindt ze. Ruim duizend kilometer watergangen, 350 poldergemalen en vier boezemgemalen. Maar ook 1250 kilometer aan regionale keringen, 48 kilometer aan primaire keringen en ruim 5000 waterstaatswerken, zoals sluizen en stuwen. 'Het zijn indrukwekkende aantallen. Zeker als je beseft dat deze infrastructuur onmisbaar is voor de bescherming tegen wateroverlast en overstromingen.'

Strategisch Asset Management Plan

Vier jaar geleden vertrok een collega naar een ministerie en kon Kerstens doorgroeien naar de functie 'assetregisseur voor het watersysteem'. Een van de eerste grote projecten die ze op zich nam, was het opstellen van een Strategisch Asset Management Plan (SAMP). 'Daarmee wilden we nog meer structuur aanbrengen in het beheer van die vele duizenden assets. We zaten al in een ontwikkelperiode waarbij we van onderaf assetmanagement hadden opgepakt. Het SAMP bood extra structuur en hielp ons die ontwikkeling verder te brengen', legt ze uit. Rijnland keek hierbij naar andere toonaangevende organisaties, zoals de gemeente Rotterdam, die al veel verder waren in de ontwikkeling van hun assetmanagementprocessen.

'Met een SAMP krijg je een overkoepelend raamwerk voor het beheer en heb je tegelijkertijd mogelijkheden om de processen verder te professionaliseren. Denk aan besluitvorming en planning. Rijnland werkt al sinds 2010 aan de ontwikkeling van de assetmanagementaanpak. Waarbij er vanaf 2020 sturing plaatsvindt op basis van bedrijfswaarden en een risicomatrix.'

Efficiënte keuzes maken

In haar werk zoekt Kerstens voortdurend balans tussen risico, kosten en prestaties. 'Die balans is essentieel om als organisatie efficiënte keuzes te maken, zowel op korte als lange termijn. Je kunt met assetmanagement goed onderbouwen waar je geld voor nodig hebt, bijvoorbeeld voor het vervangen van assets die het einde van hun levensduur bereiken.' Dat is belangrijke input voor de planning op lange termijn, legt ze uit. 'Wij beheren naast het watersysteem ook 19 waterzuiveringsinstallaties, waarvan er drie voor 2030 zullen sluiten. Met assetmanagement kunnen we die vervangingen en het onderhoud goed plannen en het gesprek aangaan over de benodigde middelen.'

Naast haar werk voor Rijnland is Kerstens ook actief binnen de Programma Adviesraad van CROW Essit. Het netwerk omschrijft ze als een waardevol platform voor het delen van kennis en ervaringen. CROW kent ze uiteraard al langer. 'We hebben vanuit de themagroep assetmanagement als onderdeel van het Platform Water Assets (PWA) ook al vaker met CROW om tafel gezeten. Vooral omdat ze bijdragen leveren aan het verbeteren van assetmanagement voor waterschappen.' Dankzij CROW Essit krijgt Kerstens nog meer inzicht in hoe assetmanagement wordt ingezet bij gemeenten, provincies en Rijkswaterstaat. 'Bij al die organisaties speelt assetmanagement een rol, maar de manier waarop kan sterk verschillen. Juist daardoor krijg je waardevolle gesprekken, merk ik. Want alle organisaties hebben toch ook weer met dezelfde vraagstukken te maken.'

Standaardisatie is cruciaal

Voorop het gebied van datamanagement en standaardisatie ziet ze veel kansen voor samenwerking en verbetering. 'Standaardisatie gaat enorm helpen om beter te communiceren met andere waterschappen en externe partijen. Door data beter te organiseren en te standaardiseren, kunnen we ook binnen Rijnland nog efficiënter werken en betere beslissingen nemen', vertelt ze. 'Momenteel maken we een grote inventarisatie van de oeververdedigingen, zodat we een compleet beeld krijgen van ons areaal en de risico's die eraan verbonden zijn.' Een van de uitdagingen binnen assetmanagement is het gebruik van verschillende systemen en terminologieën. 'Dat speelt zowel binnen als buiten de organisatie. Dus het helpt enorm als we allemaal dezelfde taal spreken binnen assetmanagement.'

Dankzij datagedreven assetmanagement breng je risico's beter in kaart en kan je gerichter onderhoud plannen, heeft Kerstens geleerd. Dat Rijnland hierin voorop loopt, is geen geheim. De organisatie staat bekend als een organisatie die veel investeert in assetmanagement. 'We zitten nu in een fase van consolideren en professionaliseren, maar we gaan zeker niet achterover leunen. We willen onze processen en het assetmanagement nog verder doorontwikkelen. Daarbij kijken we ook naar een mogelijke ISO-certificering.'

Draagvlak en inzicht in rollen

Bovendien blijft Rijnland veel aandacht besteden aan de netwerkstructuur, legt ze uit. 'Als je die structuur goed onderhoudt, wordt de verantwoordelijkheid voor het assetbeheer breed gedragen binnen de organisatie. Maar dat niet alleen: het maakt ook dat medewerkers goed begrijpen wat hun rol is binnen die processen.'

Voor organisaties die nog twijfelen over het belang van assetmanagement, heeft Kerstens een duidelijke boodschap: 'Het zorgt ervoor dat je niet alleen zicht hebt op wat je hebt, maar ook op hoe lang iets nog meegaat en wat de risico's zijn. Dat maakt het mogelijk om beter te plannen en te voorkomen dat je voor onverwachte verrassingen komt te staan. Het gesprek draait dan niet meer alleen om risico's, maar ook om de prestaties en de middelen die nodig zijn om de infrastructuur duurzaam en efficiënt te beheren.'

CROW Essit: Samen (net)-werken voor een waardevolle fysieke leefomgeving

CROW Essit is hét netwerk waar decentrale overheden, Rijkswaterstaat, uitvoerders en adviesbureaus hun kennis en inzichten met elkaar delen en vertalen naar de dagelijkse praktijk. Juist de laagdrempeligheid en inbreng van eigen ervaringen maakt dit netwerk uniek. De professionals werken samen aan de grote maatschappelijke opgaven voor de openbare ruimte en infrastructuur. Daarbij baseren we ons in het netwerk op het CROW iAMPro model voor assetmanagement.

Wil je meer weten of partner worden?
www.essit.nl ↗

Wil jij ook met andere gemeenten sparren over assetmanagement of andere onderwerpen?

Kom dan naar één van de bijeenkomsten van CROW Essit. Ga naar www.essit.nl/agenda ↗

